

زانكۆی سه لاهه دین-هه ولێر

کۆرس بوک

2025 – 2024

کولێژ: پهروه رده-مه خموور

بهش: زمانى كوردى

بابهت: فۆنه تیک

ماموستا: م.ی. خالد مغدید کانبی

ئیمیل: khalid.kanabi@su.edu.krd

وهسفی کۆرس

مۆدیوول	زمانی وانه ووتنه وه
فۆنه تیک	کوردی
سالی ئاکادیمی	سیمستر
2024-2025	یه که م
کریدیت	مۆدیوولی پیتشمه رچ
6	162 کاتژمیر
ناوه رۆکی کۆرس دهرئه نجامی کۆرسه که	
<p>فۆنه تیک: ئه و زانسته یه که گرنگی به لیکۆلینه وه ی دهنگه دهربراهه کان له چوارچیه وه ی (شیکردنه وه، پۆلینکردن، شیوازی دهربرین، گواسته وه و تیگه یشتن) له زمانیکی تاییه ت ده دات. به واتایه کی دیکه فۆنه تیک باس له لیکۆلینه وه و شیکاری دهنگه دهربراهه کان ده کات، که مرۆفیک به ویست و ئاره زووی خۆی له پیناوه یان دنیادا دهری دهریت. فۆنه تیک ده که ویته دوا ههنگاوی گۆرینی بیر به دهنگ و درکاندن و دهرگرتنی له لایه ن بیسه ره وه.</p> <p>ئه و بابته نه ی فۆنه تیک گرنگیان پیده دات؛ بریتین له مانه ی خواره وه:</p> <p>1- ده ستیشانکردنی دهنگه کانی زمانیکی دیاریکراو.</p> <p>2- دیاریکردن و خستنه رووی ئه و شیوه و قالبه بره بیانه ی که له ئه نجامی چونه پال به کتری دهنگه کانی زمانیکی دیاریکراو به رچاوده که ون.</p> <p>3- دابه شکردنی دهنگه کانی زمانیکی دیاریکراو به سه ر سازگه و شوینی درکاندن، ههروه ها ده ستیشانکردنی تاییه تمه ندیه کانیان خالیکی گرنگی بابته ی فۆنه تیکه.</p>	
ئامانجی کۆرسه که	
ئامانجه گشتیه کان:	
<p>1- قوتابی له ماوه ی خویندنی بابته ی فۆنه تیکدا، زانیاری گشتی له باره ی بابته که په یدا ده کات.</p> <p>2- به ده ستیه نانی زانیاری جۆراوجۆر، ئه مه ش ریگه خۆشکه ره بۆ ئاماده بوونی کاری وانه بیژی و توێژه ری.</p>	
ئامانجه تاییه تیه کان:	
<p>1- ئامانجی مه عریفی و زانستی: قوتابی به چه مکی دهنگسازی به هه ردوو لقه کانی فۆنه تیک و فۆنۆلۆجی، ئاشنا ده بیت.</p> <p>2- ئامانجی دهروونی: قوتابی ده کری لایه نگیری، هه ست و سۆز و خۆشه ویستی بۆ بابته که به گشتی په یدابکات، به تاییه ته ی کاریگه ری و سه رنجراکیشانی بۆ میژووی زمانی کوردی، قوناغه جیاوازیه کان، تاییه تمه ندیه کانی و شوینی زمانی کوردی له ناو زمانه کانی جیهاندا، ئه مه ش به هه ول و کۆشش، و کات و پیویستی و خویندنه وه ده سه ته به رده بیت.</p> <p>3- ئامانجی ره فتاری و کرداری: قوتابی ده توانیت له کاتی بوون به مامۆستا، توێژه ر یان کۆرگیه ر و سیمینار سو د له زانیاری نیو بابه ته که به گشتی وهر بگریت و به کاریان به یینیت.</p>	
دهرئه نجامی فیربوون	
<p>1- قوتابی دوا ی ته وایوونی کۆرسه که زانیاری گشتی جۆراوجۆر له باره ی دهنگسازی به گشتی و، فۆنه تیکی زمانی کوردی به تاییه ته ی ده سه ته به ر ده کات.</p> <p>2- ئه و زانیاریانه ی له م بابته به ده ست دین، له داها تودا وه ک هه وینی توێژینه وه بۆ درێژده ان به خویندنی بالا، ده شی سو دی لیوه ر بگریت.</p>	
سه رچاوه کان	
<p>1- ئه و ره حمانی حاجی ماره، زمانی کوردی له به ر پۆشنا یی فۆنه تیکدا، چاپخانه ی کۆری زانیاری کورد، به غدا، 1956.</p>	

<p>2. رهحمان ئىسماعيل حەسەن، بېرگە و ئاستبەونى بېرگە لە زمانى كوردیدا، ماستەرنامە، كۆلیژی ئاداب، زانكۆی سەلاحەدین، 1991.</p> <p>3. هەژار قادر اسماعیل، پۆنانى بېرگە و گۆرانی سنورى بېرگە لە شیوەزارى بالەكایەتیدا، ئەكادیمیای كوردی، هەولێر، 2007.</p> <p>4. نەریمان خۆشناو، دەنگسازى، چاپى سێیەم، ئاوێر، هەولێر، 2015.</p> <p>5. وریا عومەر ئەمین، فۆنەتیک و فۆنۆلۆجى، گۆفاری كۆرپى زانیاری عێراق، دەستەى كورد، بەرگی بیستەم، 1989.</p> <p>6. غازى علی خورشید، فۆنەتیک و فۆنۆلۆجى، دەزگای چاپ و پەخشى سەردەم، سلێمانى-2010.</p> <p>7- فواد حەمە خورشید، زمانى كوردی، دابەشبوونی جوگرافیایى دیالێكتەکانى، وەرگێرانی/حەمە كەرىم هەورامى، 1985.</p> <p>8- عەبدولمەناف رەمەزان، ئەتەلەسى زمانى (هەرىمى كوردستان بە نمونە)، چاپى یەكەم، چاپخانەى سپێرێز، دەهۆك، 2011.</p> <p>9- محمد معروف فەتاح، زمانەوانى، چاپخانەى حاجى هاشم، چاپى دووهم، هەولێر، 2011.</p> <p>10- یوسف شەریف سەعید، زمانەوانى، چاپخانەى پۆژەهلات، چاپى یەكەم، هەولێر، 2011.</p> <p>11- محمد محمد یونس، دەروازەیهك بۆ زمانەوانى، وەرگێرانی: نەریمان خۆشناو، چاپخانەى پۆژەهلات، چاپى یەكەم، هەولێر، 2010.</p> <p>12- سەلام ناوخۆش و نەریمان خۆشناو، زمانەوانى، بەرگی (1,2,3)، چاپخانەى ئاوێر، هەولێر، 2010.</p> <p>13- كسپە ئەبوبەكر، پەیوەندى بیر و زمان لە كوردیدا، زانكۆی سلێمانى، 2014.</p> <p>14- محمد علی الخولی، معجم علم اللغه النقرى، بیروت، 1982.</p> <p>15- محمد علی الخولی، معجم علم اللغه التگیبى، بیروت، 1986.</p> <p>25- The Study of Language, George Yule, Cambridge University Press, 5 edition.</p>
<p>جۆرى وانهوتنه وه</p>
<p>تیوری و پراکتیکی</p>
<p>پیداویستییهکانى بە دەستەپێتانی کریدییت</p>
<p>ئامادەبوون، راپۆرت، تاقیکردنەوهی ناوەراستی وەرز، سیمینار، چالاکی ناویۆل، کویز، پرۆژه</p>
<p>دابەش کردنی نمرەکان</p>
<p>ئامادەبوون و چالاکی ناویۆل (۵ نمره)، راپۆرت (۵ نمره)، تاقیکردنەوهی ناوەراستی وەرز (۱۵ نمره)، سیمینار (۵ نمره)، (۵ نمره)، کویز (۵ نمره)، پرۆژه (۵ نمره)، کوی گشتی: ۴۰ نمره ۶۰ نمره تاقیکردنەوهی کوتایى سمستەر</p>

پلانی ههفتانه

ههفته	وورده کاری
١	دهروازهیهک بۆ روونکردنهوهی کورسبووک، زمان و ئاستهکانی زمان (تیوری)
٢	چهمک و زاراوهی دهنگسازی، (فونهتیک و فونولوجی)
٣	پهپوهندی دهنگسازی به ئاستهکانی دیکه‌ی زمان (تیوری + پراکتیکی)
٤	باسکردنی لقهکانی فونهتیک (تیوری)
٥	دهنگ و بیت و فونیم، پهپوهندی و جیاوازی (تیوری + پراکتیکی)
٦	پۆلینکردنی دهنگه نه‌بزوینهکانی زمانی کوردی (تیوری + پراکتیکی) 1- به‌پیی هه‌لوێستی ژیهه‌کانی قورگ 2- به‌پیی گوپیژی بزێو
٧	پۆلینکردنی دهنگه نه‌بزوینهکانی زمانی کوردی (تیوری + پراکتیکی) 3- به‌پیی چۆنه‌یتی درکاندن 4- به‌پیی شوینی درکاندن 5- به‌پیی دهروازه‌ی ده‌ربازبوونی هه‌وا
٨	تایبه‌تمه‌ندی دهنگه نه‌بزوینه‌کان (تیوری + پراکتیکی)
٩	سیمای دهنگه نه‌بزوینه‌کان (تیوری + پراکتیکی) به‌پیی: 1- سیمای هه‌وایی 2- سیمای به‌رده‌وامی 3- سیمای مه‌لاشوینراو
١٠	دهنگه بزوینه‌کانی زمانی کوردی (تیوری + پراکتیکی)
١١	پۆلینکردنی دهنگه بزوینه‌کانی زمانی کوردی (تیوری + پراکتیکی)
١٢	تایبه‌تمه‌ندی دهنگه بزوینه‌کانی زمانی کوردی (تیوری + پراکتیکی)
١٣	نیمچه بزوین و هه‌لوێستی زمان (تیوری + پراکتیکی)
١٤	برکه‌ی فونه‌تیک (تیوری + پراکتیکی)

نه‌رکه‌کانی قوتابی:

- له‌میانه‌ی خویندی بابته‌ی فونه‌تیکدا، قوتابی به‌شێوه‌یه‌کی گشتی چهند ئه‌ركیکی سه‌ره‌کی هه‌یه، له‌وانه:
- 1- ئاماده‌بوون له‌ کات و ساتی دیاریکراودا.
 - 2- ئاماده‌کردنی سیمینار.
 - 3- خو ئاماده‌کردنی پیش وه‌خته.
 - 4- هینانه‌وه‌ی نمونه‌ی پراکتیکی له‌کاتی وانه‌گوتنه‌وه‌دا.

مۆدیوولی پیشمه رج:			
وورده کاری			
کۆ	فاکتھری کات	ژماره	جۆر
42 = 14 * 3	3 کاتژمیر له ههفتهیه کدا	14	ئاماده بوون
16	16 کاتژمیر	16	رپۆرت
20	20 کاتژمیر	20	تاقیکردنه وهی ناوه راستی وهرز
16	16 کاتژمیر	16	سیمیناریک
16	16 کاتژمیر	16	کاری پۆل
15	15 کاتژمیر	15	گفتوگۆ
15	15 کاتژمیر	15	کویز
7	7 کاتژمیر	7	سهردانی سایته که
15	15 کاتژمیر	15	پروژه
162 کاتژمیر (6 کریدیت)			کۆی گشتی